

ORADEA-MARE (NAGYVÁRAD)
7 Februarie st. v.
19 Februarie st. n.

Ese in fie-care dumineca.
Redacțiunea în
Közép-utca nr. 395.

Nr. 6.

ANUL XVIII.
1882.

Prețul pe un an 10 fl.
Pe $\frac{1}{2}$ de an 5 fl.; pe $\frac{1}{4}$,
de an 2 fl. 70 cr.
Pentru România 2 galbeni.

Soriórele.

Dóue emancipate.

— Comedie în 4 acte. —

(Urmare.)

Actul IV.

Scena reprezintă salonul Hortensiei. Dóue úși. Hortensia și Bărcescu șed pe sofă și se par a continua o conversațiune.

Scena I.

Hortensia și Bărcescu.

Hortensia: Și fiind că domnișóra Vespasia e nevinovată la metomorfosa ce s'a petrecut cu Angelică, dta ai vinit la mine pentru a-mi cere deslucire?

Bărcescu: Angelica mi-a spus, că aci o voi si afla.

Hortensia (privindu-l adânc.) Șci, domnule, că eu nu te pricep?

Bărcescu: Cred că am fost destul de clar.

Hortensia: Totul ce-mi este evident din vorbele dale, e faptul că ești de felicitat.

Bărcescu: Sânt suprs.

Hortensia: Nevésta aceea, care preferă o bună lectură unei societăți enuiante, și împlinirea unei frumoase datorii de mamă română unui bavardagi anti-patic, este un tesaur. O! aș afla însă pe dña ei foarte demnă de compătimit, când însușirile aceste ar fi de dta rău interpretate. Nu cutez a crede, că ele ar pute fi nepricepute. (Îl privește pëtrunzător.)

Bărcescu: Ț-am spus, dómná...

Hortensia: Că te temi să nu-ți fugă ađi mâne soția în vr'o academie. Mie-mi place a crede, că dta nu vei avé curagiul a-mi dice, că eu isânt un exemplu stricacios.

Bărcescu: Nu, însă...

Hortensia: Dta mi-ai deslucit într'o lungă vorbire ideile dale despre emancipare. Eu cred, că ea nu te va neodihni până ce-ți vei iubi și stima femeia.

Bărcescu: Cred că șci.

Hortensia: Nu șciu destul. Însă șciu, că nici Angelica, nici ori-care alta nu-și va lăsa o casnicie regulată pentru a fugi în lumea largă. Nici una nu-și va abandoná bărbatul și copiii, fără de vr'o cauză gravă. Nici una nu va căută străinătatea, când casa ei i va fi patrie. Căci fie-care femeie șcie, că ea ca mamă și ca soție nu mai póte urmări cu zelul recerut șciințele seriose. Dta nu vei afla în căsătorii fericite femei, cari viséză de emancipare. Până ce nu li se dispută dreptul la egalitatea socială, la împărtșirea onórei bărbatului, la direcțiunea mulțămirii casnice, la creșcerea de copii scumpi; până când ele pot iubi și fericii: până atunci nu vor dori alt drept, decât acela, care natura și secolii umani li-au dat.

Bărcescu: Într'adevăr... sânt suprs. Dta, care te țini emancipată...

Hortensia (cu amărăciune): Eu, ce me țin emancipată! Fiind că și dta nu veđi decât niște esaltate în femeile, cari cercetéză școli și birouri; eu îți voi spune cauza care m'a adus la medicină. Dta șci, că rudele bărbatului meu erau contrari căsătoriei noastre. Ei nu se puteau uni cu ideia, ca de Train să ia o română, șciind că tatăl lui i-a destinat deja o francesă. Au trecut ani, până el a reușit a delăturá opozițiunea părintelui și a face ca mâna părintéscă să ne deie binecuvântarea, fără de care nobilul fiu nu cuteză a gândi la fericire. Au trecut ani, îți dic, ani plini de speranțe și nu liberi de întristare; ani perduți din fericirea noastră. Ah! domnuie! Veni o đici când sórele mai mult iubiam pe Dumneđu care ni-a creat frumoasa lege de iubire reciprocă, care ne pune pe calea ce duce

la perfecționare și care ne impune datoria de a căuta a fericii o a dóua ființă, a cărei sórte de aci înainte legată de a noastră! Ce am visat acolo la altar, noi dtrăind un véc de mulțămire, noi doi ridënd în bêtreațe, noi doi — eră un vis nălucitor! Veni apoi o când el tremurând își spunea: „Me simt rău, Hortensia nu me lăsa să mor!” Să făcú rău și tot mai rău. Și perondau medicii, prescrieau medicime, se duceau veniau ieră, clătinau din cap. „Un morb de inimă”, diceau șoptind duios. Și acel morb de inimă ei nu l'au mai vindecát! Și de-acel morb a amuțit o parte din inima mea. Ah! de acel morb s'a stins fericirea mea... Am remas singură. Nu singură! Lângă mine plângea o copilă ce nu mai avea tată. „Dumneđu a dat Dumneđu a luat, ceva totuș mi-a lăsat”. Și lacrimile noastre se împreunară pe morméntul lui. Priviam la el și un cuget înfricoșător își trecú prin cap. „Când copilă asta... când medicii ar veni și ier s'ar duce... când nu ar puté să-i ajute... și eu nu aș șci că curia este, ce-i lipsește, de unde vine, cu ce s'ar alina... Când o soție ca mine...”

Bărcescu: Acuma înțeleg.

Hortensia: Acesta își eră îndemnul spre medicină. Nu o fantasie, nu o esaltare, nu o idee înfumu-rată, ce nici odată nu póte deveni generală, m'a purtat pe calea acésta. De atunci își sárut copilă în totă demineta și o predau cu o rugăciune bêtreaiei mele mamă, până ce me 'ntore dela spital, unde inima și ier inima este obiectul studiului meu. Nu-mi inchipuiesc că șciința mea va face minuni, însă am voința de a-mi face o viétă de lucru serios, după ce am perduť una de fericire. Am voința de a oferi omenimei puterile mele și suferinței micul meu ajutor.

Bărcescu: Ești o bravă femeie, dómná.

Hortensia: Și așa vor studia multe ca mine multe nefericite, multe cari sânt singure, multe cari studiul vor afla un scop, care se le făcă suportabilă o viétă tristă... Lumea nu se sfiește de a însoți fericirii noastre și condamnare. Ea, purcedënd dela vederile ei, de a presupune numai răul, ignorezá unele, pe care nici nu-l póte afla, fiind că nu cercetéză mai aproape. Emanciparea nu este un demon al de negru, precum lumea îl crede. Eu nu înțeleg, cum se póte rida de femeile acele, cari nu cer alt, decât dreptul de a puté învăța și de a trage folos din șciința lor. Le vei găsi dta și atunci ridicule, când ele se ocupă cu cărți, în locul necontenitei cestiuni de toaletă? Le află dta culpabile, când ele întră prin gimnasia, în loc de a cercetá societăți de cafea și fișturi? Nu le-ai afla dta demne de laudă, când ele ar tractá în prelegeri publice viéta acelor ce erau mai escelinte din secul lor, în loc d'a omori în cerc restrins numele cel bun al acelor ce trăiesc cu ele? Dta aplauzezi ființa cea deplorabilă, care jócă pe funie, și aplaudându-i, documentezi, că aprobezi o șfel de ocupațiune, cu care ea ca femeie singură se susține. Dta admiri balerina, care în totă séra își sulimenește obrazii, pentru de a-și câștiga pita ce-o mănăncă, ier dta te-ai uimi, când ea ț-ar spune, că nu vré să-ți mai fie pajazză, ci că vré să intre în vr'o școlă de industrie, pentru de a-și croi o esistență solidă. Dta stringi mâna cântăreței din café chantant, și dta ai dice, că ea a nebunit, atunci când s'ar trezi în ea simțul femeiesc și ț-ar spune, că vré să cósă păpuși cu mâna aceea ce ađi au drept de a-i mai stringe o sută după dta. Lumea vede femei, cari rabdă fóme cu bărbat și copil, și tot acésta lume le-ar ride pe acele, când le-ar vedé aducându-și acte din vr'un birou, ca să le decopieze și să-și agonisescă un mic câștig. Femeilor li se dá fără de prejudeț rufe de spelat, haine de cosut, copii de crescut, ba și lemne de tăiat; de ce să nu li se deie și școli de învățat?

Bărcescu: N'ar fi toate ca dta. Ş-ar neglijă chiemarea partea cea mai însemnată dintre ele.

Hortensia: Sînt şi acum, şi au fost în toţi secolii femei cari ş-au neglijat chiemarea. Temerăa acăsta nu este basată. Nu sînt şi între dvăstre trîntori, mîrginiţi şi ticăloşi? Scăderi, cât şi însuşiri bune, posed şi femeile ca şi bărbaţii; aci natura nu le-a distins.

Bărcescu: Totuş... Emanciparea asta ar clătină fundamentul social. Nu se pôte ca să reușeze...

Hortensia: Se va puté. Şi fără ca s'o simţim, timpul nostru va deveni o eră mai nouă, binecuvîntată pentru femei. Însé dta se nu te temi pentru toate; femeii adevărate veţi găsi dvăstre şi atunci; şi numărul acelor cari vor trece frisate şi gătite înaintea academiilor riđend de esaltatele lor surori, cari își sparg capul cu învățătură, va fi în veci neconsiderabil.

Bărcescu: Nu mai continuez lupta cu argumente.

Hortensia: Ți-i frică de a fi învins.

Bărcescu: Acăsta... mai șcii? Însé ne-am îndepărtat de cauza pentru care am venit. Rezolveze timpul nostru emanciparea cum va voi, ea este numai pentru fete și femei independente.

Hortensia: Eu tot aceea Ț-am spus.

Bărcescu: Însé nevêsta mea a luat o direcțiune care este de tot falsă. O direcțiune, care o îndepărtéază dela mine și dela societatea cu care trebuie să trăiescă.

Hortensia: Ț-am spus, domnule, că de dta o va legă inima până ce vei pricepe de a-i fi scump. De societate o légă dreptul omenesc, până ce ea i este un membru onorabil.

Bărcescu: Dar nu vei vré să Țici, dómna...

Hortensia: Perderea acestei une impregiurări nu ar fi suprinđetóre, ba nu ni-ar da nici dreptul de condamnare față de o femeie, care, lăsată numai șiesi, caută o distracțiune prin care ea pôte uită monotonía vieții.

Bărcescu: Angelica, care are un copil.

Hortensia: O jucărie vrei să Țici?

Bărcescu: Ce este mai sfânt și mai serios, decât datoría de-a plantá seménta binelui, dreptului, perfectului în inima copilărescă? Nu pôte fi pré mult spre acest scop nici chiar o întrégă vieță de femeie.

Hortensia: Me mir, că o Țici dta, care ai judecat pe femeie; atunci când ea la lumina lampei a șrins cu entusiasm în brațul seu pe ființa cea mică ș-a făcut-o cunoscută cu a dóua mama lui, cu bunica, cu limba română. (Cu amărăciune.) Ți vine să deplangi acele femei, a căror fapte bune sînt de-atâte ori réu înțelese.

Bărcescu: Sentinela română nu o va scris Alecsandri pentru copii. Șcie Dumneđeu, că sînt rari românii tradatori, că ei sînt copii plini de iubire pentru aceea veche mamă. Însé se i-o fi aréat mai ántăiu în acel stadiu, când ea desmêrdă, când ea adânc se rógă, când ea binecuvîntéază.

Hortensia: Nu! Copiții noștri trebuie să șcie mai ántăiu, că ea a suferit. Ei trebui să șcie, că ea a și strigat în lumea mare, când fiii ei erau amenințați, Țicénd surorilor sale: „Săriți la ajutor, căci copiții mei gem sub lanțuri grele!” Că ea afurisiá pe aceea dintre ei, cari erau trădatori, când ea se 'nfuriá când unii ca lași fugiau și că un cântec lin de jale de pe morminte i urmă cântării falnice de victorie, ce prin lume resună. Ei trebuie să șcie, că ea a suferit; că mai mult se o iubescă, mai mult la ea se țină și că mai mult se o apere de dușmănie și invidie. Deci dta pörtă recunoșcintă mănii de femeie, care împodobește cu mici flori de iubire altarul ce fiii sdraveni au redicat!

Bărcescu (sărutându-i mână): Dómna, m'ai învins!

Hortensia (la parte): Șcieam eu. Vorbește-i românului cu inimă de limba sa, și totdeuna il vei câștigá pe partea ta. (Tare.) Acuma se-ți spun totul. Într'o sêrá veni Angelica la mine. Un tinér o urmá.

Bărcescu: Cine a cutezat?

Hortensia: Eu i-am lăsat singuri.

Bărcescu: Aveau dar rendez-vous? (Își șterge sudori de pe frunte.)

Hortensia: Nu trecură însé minute și un eveniment me făcú să intru la ei.

Bărcescu (respirând mai ușor): Dómne ajută!

Hortensia: Găsiți tinêrul declarându-i un amor, ce s'ar puté continua sans gêne în casa soțului seu, fiind că d-lui...

Bărcescu (iritat): Câte Țiua, nu este acasă. Drept, fôrte drept. De ce se nu se folosescă d-lui?... Stai, că las eu promenada deminéța, conditorul la un-sprédece, casina după prânđ și „ferbelul” sêra; eh! apoi mai sînt și cugetele, ba mai e și berea, ba apoi comptoarul: cum Țic, e tot singură biéta nevêstă, — ah! cât eram de neatent! Voui fi mai des acasă, sêrmana! I se și urește totdeuna singură! Da cu tinêrul cum mai erá? Ce-i Țicea Angelica?

Hortensia: Îl opri într'un mod sever d'a se apropiá de dënșă.

Bărcescu: Șcieam eu că este un ánger!

Hortensia: Eu am intrat la ei, fiind că viniá cineva. Nu voiam să vedă pe Angelica. Ea fugi în gradină.

Bărcescu: Și așa te-a găsit socrul meu cu Farđescu?

Hortensia: De unde șcii?

Bărcescu: O! iértă-me, dómna! Eu am respândit vestea, eu am povestit prin oraș; nu șciu cum se me scusez; de aceea îmi erá socrul atât de emoționat. Iértă-me, dómna!

Hortensia: Nu me supér pe dta. Acuma a trecut totá povestea. Dtale, cum aud, Ț-a spus dl Farđescu...

Bărcescu: O istorie fôrte de cređut.

Hortensia: Un bun tinér.

Bărcescu: Erá datoría lui să repareze... testamentul.

Hortensia: Nu m'a neodihnit. Avereá copilei e sigurá. Eu pentru mine voui lucrá, ci pentru ea áncă voui mai agonosi.

Bărcescu: Ești minunată, dómna.

Hortensia: Atunci, în sêra aceea îmi promise Angelica de a nu mai căută petreceri acolo unde amicii dtale i vorbesc de amor.

Bărcescu: Aceia sînt bandiți de prin salóne.

Hortensia: Unde femeile riđend o asigurá, că fidelitatea și iubirea de consot sînt un copilăresc mith.

Bărcescu: Are dreptate Angelica mea. Nu mai spune, dómna! Me aprind. Scrie, cetescă, sedă acasă făcă ce va vré, o iert. Cine este făr de viná, se arunce pétra, eu n'o fac. De ai întors'o dta, își mulțamesc; se-ți fie respłătit, se-ți trăiescă fetița cea ángerescă!

Hortensia: Ah! se te audă Dumneđeu! (Își șterge o lacrimă din ochi. (Într'aceea intrá Angelica.)

Scena II.

Angelica, Hortensia, Bărcescu.

Angelica (observând că Hortensia plânge.) Te-a insultat, orbitul? Spune-i tot, Hortensie!

Hortensia (ride între lacrimi): Șcie tot, Angelică.

Bărcescu: Totul! și totul Ți-i iertat! (Îmbrățișeză pe Angelica, și declaméază cu foc:

Fug Gepiții, fug Bulgarii
Și Lombarții și Avari,
Fug și Hunii, fug și Goții,
Fug potop, potop cu toții!

Haide, Angelică, să spunem restul fiului nostru! Hai să continuăm amândoi frumosul lucru, ce tu ai început: să-ți dăm o creșcere de un bun român și de erou!

Angelica (îmbrățișând pe Hortensia): Tu faci minuni, Hortensie! Cum ai reușit de a-l schimba pân' într'atăta?

Bărcescu: Prin sinceritate și printr'o adevărată nobilitate de inimă femeiească. Decă am avé multe emancipate în felul acesta!

Angelica: Nu știu cum să-ți mulțămesc, Hortensie?

Hortensia: Mi-a arătat frumoșă-ți purtare de atunci încôci mai mult decât mii de cuvinte de recunoștință.

Bărcescu (cătră Hortensia): Are voie să scrie, să cetască, cât va vré. Și eu când voiu avé vr'un moment liber, atunci voiu scrie cu ea împreună. (Declamă cu entusiasm mare.)

Unde-s órdele avane?

Unde-s limbile dușmane?

Au perit s'au sfîns din față!

(cătră Hortensia.) Iértă, dómná; nu mai știu ce fac de bucurie! Am să sorb literatura noastră. (Dau amândoi mâna Hortensiei. Se duc spre ușe, de unde se mai uită odată la Hortensia, și Bărcescu ăice cu un ton emoționat, arătând spre ea.) Emancipează-te ca asta; nu am nimic în contra! (Ies amândoi.)

Scena III.

Hortensia singură.

Cred, că am făcut bine. Me duc la copilița mea. Să mulțămescă cu mine împreună lui Dumnezeu pentru fericirea ómenilor acestora! (Iese. Pe alta ușe intră Simeon.)

Scena IV.

Simeon singur.

(El aduce un bilet, ce e pus pe o carte închisă. Tremură de emoțiune și privește mereu la bilet.) Lincoln, așa trebuie să fie. Lincoln! O rudă a presidentului american. Așa un nume istoric! Să am eu parte de a vedé o remășiță de viață republicană! Lincoln! (Pronuncie din literă 'n literă.) Laincoln! Laincoln! A pus o literă pré mult cu a, ei unde numai pot, întrebuintează un a; a e începutul... Mari ómeni! Ar fi acolo țéră pentru mine: te sui sus, sus, sus de pe o capră... piei ispită! Sânt păgâni ómenii aceia. Să omóre ei în sfânta Vinere pe presidentul lor! (Iér ceteșce.) Lincoln! Așa-i pus aci. Tot viața lui va fi. ăicea sluga, că va vini în vr'o câteva minute... Să-l vedă ochii mei!... Fălos slugă mai are! Nu stă de vorbă. Hai să grigim p'aci! (Direge mésa, scaunele etc. apoi deschide ferésta și strigă afară.) Haidați tóte! Veniți, gășcelor!

Scena V.

(Vin în fuga mare patru servitóre.)

Simeon: Ne soseșce fecior de împérat din republică. (La parte.) Trebuie să le vorbesc în limba lor a próstă... ce știu ele de president!

O servitóre: Republică. Departe va fi orașul acela?

Simeon: Peste ocean.

Servitóre: Nici satul acela nu-l știu.

Simeon (cu ton evlavios cătră ea): Próstă ai fost și în prostie te vei și 'ngropá! Nu stau de vorbă cu spirituri mărginite. (Într'un ton poruncitor cătră o servitóre) Du-te tu, codul Napoleon, de șterge figurele de pe trepte!

Servitóre: Cea dintăiu: Ț-am spus, ca să nu mi mai ăici „códă“, prostule!

Simeon (cătră o a două servitóre): Și tu, Lebrun, direge-ți focul, i va da dómna vr'un prând. (Cătră o a treia servitóre, bētrână.) Tu, pacea dela Amiens, curăță grădinuța de buruieni și tu (cătră cea mai frumoșică) sórele din Africa, veđi de apă rece, de cumva s'ar aprinde și el de ochii tei. Așa, mergeți tóte! (Intră Hortensia.)

Scena VI.

Hortensia, Simeon, servitórele.

Hortensia: Ce plan de resboiu îți întórce ieră bietul cap, Simeone?

Simeon (trăgând iute tablița de bilete din busunar și punând biletul pe ea, presinteză biletul Hortensiei, fiind de tot consternat): L'a adus... servitorul...

Hortensia: Și tu Ț-ai permis?

Simeon: Mi-a luat ochii... iertare... așa un nume mare... president dela unite... să-l vedă ochii mei...

Hortensia (după ce a cetit biletul): Ești cam nebun, Simeone! Este o rudenie dela bărbatul meu. Ești! Să nu faceți nimic din ce v'a comandat! Servitórele ies cu Simeon. Se aude de afară cum rid de el și cum el respunde: „Știu eu ce fac!“)

Scena VII.

Hortensia singură.

(Sede gânditóre.) Cea dintăie rudenie, care imi vine după mórtea lui. A auđit ei vorba de atunci séră? Să desfac epistola aceea, care el mi-a dat înainte de a muri. (Se duce la o méșă, din care scóte o epistolă închisă, se uită la sigil și o sárută.) Ce va fi conținend? „Sé o citeșci, ăice el, când îți va veni vr'un ném dela Paris! Ți-se va descoperi atunci un mister din testament.“ (După o paușă.) Punctul acela, cu gând la măritat, mi se părú totdeuna străin! (Sede și desface epistola, ceteșce tare.) „Scumpa mea Hortense! În testamentul meu te va suprinde un punct, care me umileșce înainte ta, și prin care tu vei raportá totdeuna un triumf față de némul meu, care prin nu știu ce idee nefericită, eră contrarul finței celei mai bune de pe pământ. Sânt vr'o câteva ăile, de când doi bărbați din némul meu mi-au vinit. Imi este rușine de ei, când gândesc la intențiunea care i-a adus. Voiau a te înnegri înainte mea. Imi spuneau, că aș face réu de a muri, că tu ești tinéră, frumoșă; erau miserabili, Hortense. Stați, cugetam, voi vreți moștenire dela mine? Voi cari aveți încă pré mult pentru d'a trăi în sfera voastră? Stați, am să ve moștenesc eu, fiind mort. Le propusei un remășag, adecă: de cumva te vei măritá tu, iértă-me Hortense când te supér aci, înainte de trei ani, atunci ai să le plăteșci cinci mii de galbeni, de nu, atunci au să-ți deie ei tot acea sumă când se va repetá a treia óră ăiua morții mele.“ (Hortensia sárutând epistola cu jale.) Că am ajuns eu mórtea ta! (Cetind.) „Au ei de unde plăti. Sânt vrednici de a fi portați de nas. Remășagul e făcut în tótă forma și pus ca codicil la testament. Codicilul e închis și se va desface numai în ăiua a treia de aniversare. De cumva te vei măritá tu, averea tot n'o perđi. Ei nu știu, că eu și pentru casul acela Ț-am lăsat restul averii, adeva dóue-ăeci de mii de galbeni, din care apoi ai să le dai cinci mii. Eu știu, Hortense, că negândirea și necugetarea sânt lucruri pe cari tu nu le cunoșci. Sumulița dela némul meu, care par c'o ved deja în mânuțele tale, îți va veni bine. Eu le-am făcut lor mult bine, nu-l plăteșci ei pré scump cu acei cinci mii de galbeni. Te îmbrățișez încă odată, imi plec capul încă odată pe sinul teu, îți dau încă odată în buna-ți ingrigire pe copila cu care m'ai fericit, pronunț cu ultima putere a ínimei mele numele teu...“ (Ea cade îndérét pe scaun și plânge.)

El nu mai este! Eu văduvă! Văduvă, până ce acolo sus me voiu împreună ieră cu el. (Plânge încet, apoi se uită ca perdută pe epistolă. Intră Ana.)

(Finea va urmă.)

Alexandrina Mateiu.

L a F a n n y.

(*André Chénier.*)

Fanny, fericitul care lângă tine se umbrește,
Știe, când la chipul, graiul și zimbirea ta privește,
De ce ôspeți sacri cerul pôte fi împodobit!
Grația și gingașia, blânda nevinovăție,
Din a ta copilărie,
Frumuseței tale tôte câte plac, au dăruit!

Sufletul pe-a ta figură tipărind a sa nobleță,
Au știut să contopescă rozele de tinereță,
Roze de smerenii, nurii cei mai dulci și mai cerești,
Și se-ți verse 'n ochi, pe buze și în graiu-ți. mierea tătă,
De care 'nțeleptul cată
Însedar se-și ocrotescă simțurile lui trupești.

Oh! de ce n'am singur tătă gloria și strălucirea,
Ce nasc darurile minții, frumuseța și mărirea,
Ca numai pe mine ochiul și gândirea-ți, să opresc;
Să porți, când aș fi departe, inima de mine plină,
Precum, când lipsești, divină
Fața ta, atât de dragă pretutindeni o zăresc!

Ai trecut pe-aici și ăis'au toți: „Oh, cât e de frumoasă!”
Astfel fu pasul teu gingaș și privirea ta duioasă,
Astfel vócea ta, vestmântul, ș'ale tale cuvântări.
Pe verdéță stând culcată, chipul teu domniă în fire,
Ier pe-a Seinei șerpuire,
Visătore, priviai dulce curmedîșele-i cărări.

Astfel rătăcesc prin codri cu imaginea ta vie!...
Tinera, sërmana ciută astfel prin selbătăcie
De un plumb amar lovită, crud gonește al ei pas;
Și în fuga sa tot duce rana de care nu scapă,
Pân' ce cade lâng' o apă,
Palpitând, fără resuflet, așteptând ultimul cés!...

Petru V. Grigoriu.

Cugetările unei regine.

— Traduse din „*La Nouvelle Revue*”. —

I.

Bărbatul.

Capul omenesc este o cutiă cu suprinderi. Ea conține spirite bune și rele, servite și apêrate de ochi și de urechiă, trădate de gură.

Studiați bine corpul omenesc; sufletul nu este departe.

Onorea bărbatului pörtă ăea și buzdugan; cinstea femeii n'are de cât adieri și profumuri.

Dobitócele pot fi libere în elementul lor. Robia noastră provine óre fiind c'arare ori süntem în al nostru?

Nu e d'ajuns să observi pe ómeni; trebuie să-i resimți în inima ta.

Omul este o enigmă, dela naștere până la mörte. Ți se pare că-l vei înțelege.

Copilul își fărîmă jucăria, ca să vedă ce este întru.

Ori ce om pörtă în el un Promotheu, creator rebel și martir.

Omul este o vióră. Numai când i se rupe ultima córdă el devine o bucată de lemn.

Femeile sünnt rele, prin vina bărbaților; bărbații prin a femeilor.

Sünnt ómeni cari au córne de taur să se apere; sünnt cari n'au de cât córne de mele.

Trebuie să cunosci fórte bine pe ómeni, pân a cuteză să fii numai și curat tu ênsuși.

Décă sünntem făptuiți după chipul lui Dumneđu, trebuie să fim creatori.

O întrunire de bărbați este o întrunire de clopoței eoliani, ale căror sunete sünnt armoniöse séu discordante după vânt.

Pentru o natură de bivol, ostenéla este o bucuriă; pentru o natură de vióră, ea nu pôte fi de cât o disonanță scărțitóre.

Teme-te de omul care pare a se îndoi de fericirea-ți în căsniciă.

Sünnt figuri din al căror ochi se ved une-ori eșind șerpuleți; sünnt altele dela cari șerpui es din colțurile gurei și se tărăesc spre ochi.

II.

Femeia.

Femeia trebuie să indure amorul, să sufere ca să nască, să-ți împărtășescă grijele, să-ți conducă casa, să-ți crească familia și să fie frumoasă și plăcută. Ce vorbiai odinioră de slăbiciunea ei?

Femeia selbatică este o vită de muncă; femeia turcă un animal de lucș; femeia europénă, un animal pentru dóue scopuri.

Când se dá, femeia crede că dá o lume, ier bărbatul crede c'a primit o jucăria; femeia crede c'a dat o eternitate, ier bărbatul crede c'a primit plăcerea unui moment.

Pôte că simțirea cea mare a femeilor provine din prisosul de magnetism în sistema lor. Ele sünnt niște busole viue, care tind spre polul lor; însé deviațiunile sünnt dese.

Femeia perdută nu vede în femeia onestă de cât o oglindă care i arétă sbărciturile ei; de turbare ea ar vré s'o fărîme.

Socia ți-a adus desonórea în casă? Pôte că luând'o ai fost cel d'ântău a o desonoră!

Femeia este un camelion simțitor.

Adese femeia emite o părere cutezătóre; însé ea se dá 'napoi spăimântată, când o prinđi la vorbă.

Femeia din societate cu greu remâne femeia bărbatului seu.

Décă te 'ndoiesci despre adevêrul unui simțiment, adreséză-te la o femeia luminată; ea le cunósce tóte.

Cochetăria nu este totdeuna o cursă; ea este uneori un scut.

Privighetórea strigând ca păunul: iecă femeia în manie.

Nu luă de sócră o femeia cu colțurile gurei atêrnânde; chiar decă gura i-ar fi o ciréșă, vei găsi fructul amar.

Nu luă de soț un leneș: el va găsi totdeuna că casa este ținută rêu și femeia-i neplăcută.

Femeile sünnt atât de deprinse să fie desconsiderate în știință în cât nu se 'ncred în invêțații cari le consideră.

Óre ce i se cuvine! va să ăică: aș fi făcut-o fericită.

O femeia este lapidată pentru o acțiune ce omul cel mai onest pôte s'o comită.

Femeile sünnt inclinate d'a judecă după un singur

esemplu generalisându-l; acésta le face adese d'a fi pasionate.

O femeia nenorocita este espusa crivetului; remane mult timp boboc si cand era se inloresca se vestejesce.

Femeile combat mai cu semă in copiii lor defectele sociului lor ș'ale familiei.

O femeia neinteleasă este aceea care nu intelege pe cealalte.

Femeile se sulimenesc fiind că omenii n'au simțimentul artistic; decă ei ar intelege pitorescul, chiar faina de orez ar dispăre.

Omul distruge cu loviri de corne, ca taurul, seu cu lovirile labelor, ca ursul; femeia cu dinții, ca șorecele, seu prin stringere, ca șerpele.

Omenii studia femeia precum studie barometrul; dar nici odată nu inteleg de cât a doua di.

Toaleta nu este un ce indiferente. Ea te face un obiect insuflat, cu condițiune insă se fii podoba podobei.

Femeile in durerile nasterii trec prin frământări de morțe. Plătim scump când ne punem se creăm.

Din egoism omenii au făcut legi mai aspre pentru femei; ei nu ved că prin acésta o pun mai presus de densii.

Adese virtutea femeii cată se fie pré mare fiind că trebuie s'ajungă pentru doi.

(„Romănul.“)

Carmen Sylva.

C e r i u l . *

— Cugetări din filsofia naturei. —

... Wie entzückst du, Anschauung
Der herrlichen Welt!...
Wie erhaben bist du, Gott Schöpfer!
(Klopstock 52 odă „Der Tod“.)

Priviți in o nôpte serină stelele, cari se aprind pe firmamentul cerului; in tăcerea solemnă a nopții se va deșteptă in sinul vostru un dor misterios de a șci: ce se întemplă in acele regiuni îndepărtate a ceriurilor? Spiritul desbrăcându-se din catenele vieții cotidiene va sboră cătră ceriu, și va întrebă: ce sânt acele schintei lucitoare, cum s'au format și din ce materii constau, după cari legi se mișcă pe căile lor milenare, și ore nu locuiesc pe acolo ființe, cari șciu iubi și uri, șciu lăcrimă și a se veseli, chiar așa ca și noi, muritorii de pe pământ; au pôte că dora din sinul ființelor cereșii este eschis egoismul mârșav, și ele gustă darurile fericii și armoniei depline?

Spiritul nelinișcit al omului s'a nisuit și nisuesce neincetat a află cheile acestor enigme; cu ajutoriul telescopului a penetrat prin regiunile depărtate ale ceriului și au urmărit mișcarea stelelor; au prins in spectroscop rațele luminei lor, și a vorbit cu ele despre tainele universului: telescopul și analiza spectrală sânt cheile enigmelor cereșii! Ele ne-a descoperit fapte mari, cari ne învătă a admiră și a cunoșce cum se cuvine pe creatorul nemărginit! Fapte cari ne arată, că cine sântem și unde locuim, ce rang și pozițiune ocupăm între numărösele făpturi ale creatorului, adevăruri, cari au tras in tărână superbia pigmeului pământesc, ca se pôtă luci cu deplină splendoue înțelepciunea acelei ființe mari, a cărei mână puternică sfarmă și crează lumile!

Ore ce este bolta cerescă, de pe care ne suride aurora, ne strălucesce splendidul sôre; ce este firmamentul, care adese ori e posomorit, acoperindu-și fața

* Conferință publică ținută in sala mare a institutului pedagogic in Arad, la 21 jan. 1882.

cu vël de nuori; ier altă-dată se indignă și-și manifestă mânia in tunet și fulgere; ce este acest teatru imposant a forțelor naturei? Să nu cugete nime, cumcă cerul este un cort întins asupra pământului seu o boltitură solidă, care copere pământul și ne ascunde pe noi, muritorii și faptele nostre cele mari, comise din vanitate și egoism! Acea boltă azurie este numai un joc optic al atmosferei nostre, care reflectă cu deosebire rațele azure, din lumina albă a sôrelui. Ceriul e un spațiu fără margini, in care sânt resirate niște globuri colosale, tot atâte lumi, pe cari noi le numim stele și cari plutesc in deșertul oribil așa de parte una de alta, încât despre distanța lor reciprocă idee chiară nu-și pôte formă nici verva fantasiei poetice! Să amintese numai un esemplu: cunoșce fie cine acea constelațiune, care in limba poporului se numeșce „calea laptelui“ ea este așa de parte, in cât rațele luminei ajung la noi de acolo numai in 2000 de ani, lumina, care soseșce astăzi pe pământ, a pornit de acolo inainte de nașcerea Mântuitorului cu o celeritate de 42,000 mile la secundă; pentru aceea și nemuritorul Schiller, admirând dimensiunile infinite ale universului esclamă astfel: „Wanderer steh still, vor dir Unendlichkeit und hinter dir auch!...“ (Peregrinule nu căută marginile cerului, pentru că inaintea ta și după tine e spațiul infinit!) Pământul nostru încă e un corp ceresc, o stea între cealalte stele, in asemănare cu alte corpuri cereșii e mic, e pigmeu, ier față de univers „este mai neinsămnat, decăt un fir de țerină in deșertul Sahara!“

Mintea omenescă de mult și-a pus întrebarea: ore cum s'a creat universul? și a scrutat neîntrerupt până ce au ajuns la o rezolvire îndestulitoare a cestiunii. Precum între ființele organice și in lumea morală, iubirea este acel simțiment puternic, care produce vieță, fericire și armonie, astfel a zidit creatorul și zideșce neîntrerupt opera sublimă a universului, prin amorul seu atracțiunea reciprocă a atomilor; acelu spirit mare i-a fost de ajuns simpatia seu gravitațiunea atomelor, i-a fost de ajuns o singură forță, spre a insuflă mișcare și vieță in chaosul mort a materiilor!

La început plutiă izolată in spațiu o massă de calitatea negurei, o substanță găzôsă fără nici o formă (noi o numim negură cosmică) un conglomerat chaotic a celor 65 elemente chemice; chaosul este începutul universului, și ce mirare! acest adevăr științific consună pe deplin, cu tradițiunile vechi și cu fantasmalele poetilor. Cosmogonia tuturor popórelor antice se incepe de comun cu „rudis indigestaque moles“, cu chaosul și întunericul, precum țice despre sine și Mephisto — in Faustul lui Gôthe:

„Ich bin ein Theil des
Theils, der Anfangs alles war,
Ein Theil der Finsterniss, die sich das Licht gebar,
Das stolze Licht, das nun der Mutter Nacht
Den alten Rang, den Raum ihr streitig macht!“

(Eu sânt o parte din partea care la început eră totul, o parte din întuneric, din care s'a născut lumina, falnica lumină, dinaintea căreia a trebuit se pără întunericul.) Acest chaos așteptă numai impuls estern spre a produce corpuri cereșii, pentru că pörtă in sinul seu tôte materiile, din cari s'a format sôrele și planetele lui, între cari se numără și pământul...

De odată, in urma unei atracțiuni esterne chaosul a început se se învêrte pe lângă ossia sa, și învêrtindu-se repede, forța centrifugală a aruncat din a sa massă bucăți, bucățile aruncate din massa negurôsă circula pe lângă tulpina seu mama lor comună, pentru că iubirea, adeca atracțiunea ei le ținea in giurul seu, dar se învêrtia fie-care și pe lângă ossia sa proprie: astfel s'au format planeteii, seu acele corpuri cereșii, cari circulă in giurul sôrelui; la in-

ceput ele erau globuri gazoase, mai târziu s'au condensat, devenind fluide învăpăiate și în urmă recindu-se au căpătat o crustă solidă: sub crusta pământului și astăzi fierb materii învăpăiate, precum arată erupțiunile vulcanice; dovadă, cumcă pământul a fost odată fluid învăpăiat!

Planetele nu posedă lumină proprie, ci o împrumută dela soarele lor, apoi o reflectă pe pământ și astfel le putem zări pe bolta serină a ceriului; pe latura lor, care privește către soare e ziua, iar pe cealaltă domnește noaptea; ele nu sunt totdeauna în aceeași depărtare de soare, și acesta este cauza anutimpurilor.

Soarele guvernază mișcarea planetelor prin firele nevădute ale atracțiunii, el e isvorul luminei, căldurii și a vieții peste tot, lemnul care încăldește chilia noastră, cărbunele care mână carul de foc, sunt produsele rașelor lui binefăcătoare; el mișcă vânturile, poartă nuorii și grigește florea plăpândă! Soarele încăldește atmosfera, păturile încăldite se redică sus și în locul lor curge o masă de aer rece, din toate laturile: așa se naște vântul — mai de parte căldura soarelui străformă în aburi apa riurilor și mărilor, aburele se înalță și formază nuori, cari în formă de plôie seu néuă ierăși cad pe pământ; apoi în urmă nutremântul nostru încă avem de a-l mulțami soarelui, pentru că sub influința rașelor (violet) se preparază în plântă acele substanțe, cari ne tind pânea de toate ăilele. Cu toți suntem fiii soarelui, așa dar întru nimic nu stăm mai jos, decât puternicul împărat al chinezilor, care crede cumcă numai el singur este a „ceriului fiu“!...

În toate și pretotindena se manifestă forța aceluia disc splendid al firmamentului, dela róa dorilor și șoptele zefirului, pân' la orcanul furios, care sbicue undele mării!

Și acum se încordăm fantasia, spre a ne formă o idee despre depărtarea puternicului soare, se zidim în imaginea noastră o punte colosală între soare și pământ și se trămitem de aici un tren accelerat, care percurge un kilometru pe minut; acest tren numai în 266 ani ar sosi la regele luminei, numai a șaptea generațiune ar ajunge acolo și reîntorcându-se îndată... numai a 14-ea ni-ar pute enară noutățile vădute de strămoșii sei!

Însă acești călători abia ș-ar ajunge ținta, căci cu mult mai înainte de a sosi... ar păfi-o mai amar decât Icar, din mitologia antică, fiind că tot ce se apropie de masa fierbinte a soarelui, la moment se disolvă, străformându-se în abur învăpăiat; acolo domnește o căldură de 10 milioane graduri; precum a constatat celebrul Sechi. Soarele e de 350,000 de ori mai greu decât pământul. În urmă se asemănăm un singur grăunț de bucate cu o grămadă de 1½ hectol. și vom avé o iconă aproximativă despre mărimea relativă a soarelui față de pământ.

Soarele împreună cu planetele sale formază un sistem planetar; astfel de sisteme planetare sunt în univers nenumărate: putem dice, cumcă fie-care stea ficsă (stea, care nu-și schimbă pozițiunea) este soarele unui sistem planetar, care s'a născut așa precum istorisirăm mai sus: în fie-care sistem planetar *atractiunea* seu simpatia atomilor este sifletul mișcării și a desvoltării peste tot — atracțiunea condesază substanța negurósă, mâna ei creatóre frământă din negura cosmică soare și planete, prin condesarea materiilor se naște apoi lumina și căldura, isvórele ultime ale vieții organice!

Nu numai pământul este favorit de soarele nostru, și celelalte planete se împărtășesc de binefacerile lui, în giur de el se învêrte nemijlocit fiul cel mai mic, cu numele Mercur, după acesta urmăză splendida Vineră seu Lucéferul, precursorul aurorei, el răsare mai de timpuriu dintre toate stelele și ne salută îndată după

apunerea soarelui; al treilea e pământul, apoi planetul Marte și după el urmăză Jupiter, Saturn, Uran și Neptun, cari toate sunt cu mult mai mari decât pământul.

*

După ce a ieșit omul din șirul animalelor și a început să vibreze în creierii lui schinteia divină, plin de curiositate ș-a îndreptat ochii spre cer și s'a întrebat: ore ce sunt acele puncte schinteitoare acolo în înălțime? însé vederea lui e debilă, e scurtă, n'a putut să-i dea nici un răspuns mulțamitor, au abdis deocamdată și au început să admire și să adóre stelele; dar curiositatea aceea l'a însoțit și l'a nelinișcit în toate luptele sale pentru progres și cultură, și în urmă a pus în mâna lui telescopul, acea armă cu ujutorul căreia a pășit mintea peste pragul tainelor ceresci!

Ce n'a putut să vėdă ochiul simplu, a vėdut ochiul armat; a vėdut lucruri, cari l'au pus în uimire, a recunoscut cât de nemărginit e universul și apoi ce pigmeu debil este omul muritor!

Prin telescop a zărit lumi nóue; a vėdut pe Lună, care este fiica pământului, de 50 ori mai mică decât pământul, și se învêrte în giurul acestuia în o depărtare de 50,000 mile geogr. câmpii și vulcane, văi și munți, acărur vėrfuri sunt acoperite cu néuă totdeauna. Planetul Marte posedă continent și mare și în totă primăvera lui se topește néua de pe munți și curge pe câmpii, ca să le fructifice.

Pe lucifer încă s'au vėdut munti și văi, printre cari șueră vėnturile atmosferei sale, acolo încă este iernă și vėră, sunt ăile și nopți, chiar așa ca și pe pământ... în urmă pe Jupiter s'a observat, cumcă are atmosferă în care adese ori e negură, și acesta răspăndește recóre și umbră peste câmpiile lui estinse.

Suprafața altor corpuricerești semănă mult cu pământul nostru, și acolo suride primăvera și praseră câmpiile cu flori, pe cari le vesteșce frigul și apoi le copere vėlul de néuă a iernei; culmile munților și acolo sunt cărunte de o néuă vecinică și acolo murgesce séra și se revėrsă ăorile. Stele lucitoare! póte-se, cumcă suprafața vóstră se fie cu totul deșertă și ne locuită, și numai stâncile sterile reci și surde privesc în eternă tăcere una către alta, și nicări urmă de vieță, nici o mișcare, nici un simțemânt și nici o ființă, care să se bucure de plăcerile primăverii, să admire frumseța naturii și să se inchine creatorului? Ah! Acesta nu incăpe cu înțelepciunea și bunatarea tatălui ceresc! Unde telescopul a denegat serviciul, ne-a venit întru ajutor analiza spectrală, acea invențiune a științei moderne, care a produs o legătură și cunoștință mai sinceră între ceriu și pământ, acel metod științific, care din calitatea luminei ne șcie spune, cumcă din ce materii este compus corpul, dela care a venit lumina: fie-care element absorbé o colóre anumită, așa încât lipsind acesta colóre, scim cu totă siguritatea, cumcă prin ce materii a trecut lumina albă.

Rașele luminei sunt dar acele fire telegrafice, cari ne-au adus scire, ne-a descoperit, că din ce elemente sunt compuse corpurile cerești!

Dorim ca în viitorul apropiat rașele luminei să devină sirmele telegrafice, ele să ducă ideile și simțemintele noastre pân' la locuitorii stelelor, și ieră ele să ne aducă răspuns, și să pună apoi în comunicațiune viaă locuitorii număróselor lumi, cari planéză în regiunile fără margini ale universului!

Ce bucurie nespúsă, ce fericire neașteptată ar fi aceea, decă am pute zări urmele unor ființe viețuitoare pe lună, care este stéua cea mai apropiată de noi; ce miracol sublim ar fi — dice Flammarion — decă omul viitorului va desemná cu lumina electrică unele figuri, prin cari își va comunica ideile cu locuitorii altor lumi.

Cu un astfel de eveniment nu s'ar pute asemăna nici unul din istoria culturală a nemului cmenesc! Știința viitorului va descoperi miracole neașteptate!

(Va urmă.)

Petru Pipoș.

Despre unii meteori optici.

Elastica parte constitutivă a planetei noastre, adeca aerul, formeză în totalitate un acoperemnt în giurul pământului, care se însemnă în general ca atmosferă. Gazurile și aborii, cari se redică în sus din pământ și specialminte din corpurile de pe el, se adună la olaltă în acesta atmosferă și în modului acesta purced variate fenomene, cari aternă dela mai multe împrejurări. Astfel de aparțiuni, care se arată de multe ori vederii omenilor și care se bazeză numai pe unele legi ale chemiei, ale optice etc., se însemnă așa în genere ca fenomenele aerului. Prin urmare: aerul atmosferic conduce pământul la tôte mișcările sale, rēsbate în tôte părțile și e adevērata scenă a unor fenomene așa dicend mai mult fugitive, cari fenomene sūnt cunoscute sub numirea științifică: meteori.

Acești meteori se impart: a) în meteori apătoși (rōua, bruma, cēta, plōua, néua); b) în meteori electrici (tempestatea, fulgeratul în restimp) și c) în meteori optici (curcubeul, fata-morgană, focul rătăcitor).

Scopul nostru e cu acēsta ocașiune a vorbi ceva despre fenomenele optice ale aerului atmosferic; ne vom nisui adeca a propune stim. cetitori o curată espicare relative la purcederea și formarea respectivelor fenomene, sperând, că ori care înțelegător își va ține o detorie sacră a espică poporului nostru mult cercat: realitatea, natura acestor lucruri cam ciudate miraculoșe! Vom incepe deci cu

Curcubeul. Ori cine dintre on cetitori a avut de sigur ocașiunea a vedē frumosul curcubeu cu cele șapte colori diferite! Înșē atāta nu e destul! Spiritul omenesc nu e indestulit numai cu acea ce vede, ci se nisueșce prin ore-care teorii științifice a lāmuri și clarifică aparțiuni vēdută.

Este faptă dovedită, că curcubeul nu se arată la noi nici odată ierna, ci numai în anutimpul cald, și respective numai în timp de plōie și când stă sōrele în jos, adeca dimineța și sēra. Aceleși colori minunate, cari le vedem la curcubeu, le putem observā și atunci, decā ne uitām în o desiptă direcciune printr'o sticlă, care e unghiular polită. Colorile curcubeului le vedem apoi fōrte clar în diminețile senine, când își revērsā sōrele razele sale pe ierburile cāmpului înșoșite cu rōua de nopte.

De aici putem ore-și cum sē ne espicām purcederea curcubeului! Adecā procedura curcubeului se întēplă prin razele sōrelui, cari se resping în cādētorele picăturii de plōiā. Prin acēsta refracciune purced diferite colorate raze luminōșe, cari advin dela nenumēratele picături de plōie în ochii observatorului și cari ne dau icōna frumosului arc colorit. Spre a se putē vedē acest arc, trebuie sē fim între nuori și sōre, ierā sōrele trebuie sē fie vis-à-vis de nuorii întunecați.

Colōrea curcubeului depinde de acolo, că, de orece razele sōrelui strābat roșimea spectrului, razele albastre se resfrāng și se reieptā. Într'aceea azurul cerului presentā fōrte varie nuanțe dela vēnētul închis, până la albastrul deschis, unde apoi se preface în alb absolut.

Fata morgana. Fata morgana, sēu precum o numesc francezii, mirage, se numeșce o aparțiune adese ori observabilă, care apare mai cu sēmă la cāldura enormă și pe cāmpii îndepārtate și deșerturi importante, unde cālētoriul înșelat crede a vedē lacuri, fluvii,

arbori ș. a., care însē se tot îndepārtēzā de dēnsul. Prin urmare: fata morgana custā din acea, că credem a vedē lucruri fōrte d'aprōpe, cari însē sūnt fōrte îndepārtate. De multe ori se pare a fi acele lucruri îndōrșe, sēu se arată așa, ca și când ar fi în ore-care înnālțime peste suprafața pământului.

E fōrte sūprindētōr decā vedem înaintea noastră locuri înșoșite cu căsi, biserici, pomi ș. a. pe astfel de ținuturi, despre care șcim sigur, că nu esistā acolo. Espedițiunea francesă în Egipt sub Napoleon I de esemplu a suferit cele mai grele torturi prin aparițiunea fetei morgane! Erau sērmanii soldați în deșertul Africeii! Arși de cāldura sōrelui tropic, lāngedīți de sete, vēdurā în îndepārtare lacuri frumos colorite și limpedi încungiurate de palmi, cari se reoglindau în planul lor; însē cu înaintarea continuată lucrurile vēdute se îndepārtau tot mai tare în spațiul deșert. În locuri mai îndepārtate vēdurā încă și alte icōni și mai importante: cāmili, cārduri de vite, sate încungiurate de tufșuri de palmi etc.; aceste încă dispărură dinaintea cālētōrilor, cari devinirā deja în desperare; căci lucrurile vēdute erau de mai multe sute de chilometri îndepārtate de ei, și tot acea, ce au vēdūt, nu au fost altā ce, decāt numai o amăgire optică, o fata morgana.

Fenomenul acesta se produce prin acea, că lucrurile îndepārtate se reoglindēzā pe marginea păturilor de aer, care sūnt peste olaltă aședate și care au pentru cāldura diferită și o desime fōrte variabilă. Causa aparțiunii acesteia este deci a se cātă în neegala desime a păturilor de aer, care se aflā peste suprafața pământului, și în varia reflesiune de raze în acele. Acest fenomen apare numai la o deplinită linișce de vēnt, și dēnsul dispare îndată ce se ridicā un vēnt, care turburā aședarea peste olaltă a păturilor de aer.

Focul rătăcitor. Focul rătăcitor (*gama. Irrlicht*) e un fenomen, care întru adevēr face pe mulți ușori de minte sē umble încōci și ncolo rătăcind, aducend tot d'odată pe observator cu atāt mai tare în perplesitate, cu cāt noptile sūnt senine și întunecōșe, când se arată acest fenomen și mai frapant.

În unele locuri se vede adecā în noptile întunecōșe, nu așa de înnālț de suprafața pământului, o parā mai mică sēu mai mare, care e înșoșită de o mișcare sārītōre și nelinișcitā; acēsta parā (vāpaie?) se pare că se îndepārtēzā, decā voim sē ne apropiām de dēnsa, așa, ca și când ar voi sē fugā de noi; însē mai de multe ori dispare dinaintea observatorului.

Despre acest fenomen domneșce în multe locuri acēea superstițiune, că apărutul foc e stafiā, diavol, priculici, comōră etc., care cautā numai a conduce pe cālētōri în prāpastii infernale. Omul inteligent de sigur nu va crede astfel de absurdități; el șcie, că în univers nū esistā nici o minune, nici un lucru supranatural, ci fiind convins, că în naturā se îndeplineșce tot acea, ce se observā, pe calea naturală — firēscā: cautā deci a-și espicā prin ore-care știință naturală adevērata causā a acestui fenomen.

Naturalistul își espicā purcederea aparțiunii de sub cestiune din un fel de gaz strălucitor, ierā purcederea unui gaz ca atare este acolo posibilă, unde au inceput corpurile organice a-și schimbā forma și calitatea proprie, adeca trecend prin periodul putrediciunii și a carieturei. Astfel de schimbări organice se aflā pe locuri bālțōșe-apātōșe, în cimitire etc.

Acel gaz strălucitor, din care purced focurile rătăcītōre, e un hidrogaz fosforic, care ajungend în coațingere cu aerul atmosferic, se oxidēzā și arată o flacără cam intensivā; acēsta flacără sēmēnā unei vāpāi de foc, însē nu arde, ci numai fosforescēzā.

E întrebare, că de unde și cum purcede hidrogazul numit? La acēsta întrebare se pōte ușor res-

punde, decât cugetăm numai la locurile, unde se poate observa mai adese-ori un fenomen ca focul rătăcitor. E cunoscut, că în locurile băltoase apun din viață, prin diferite întâmplări, nenumerate animale; corpurile se așează parte pe fundul apei, parte însă se scot la țărături prin puterea apei, de unde apoi se îndepărtează prin oșeși-care mod pe uscat. În cimitir sunt oameni înmormențați; ieră pe alte locuri vedem plante adunate la olaltă, începând a-și schimbă natura organică. Nu e nici o îndoială, că corpul animal-uman se ține într'o strinsă legătură cu scheletul robust, ieră decât luăm de ajutor chemia analitică, ne vom convinge, că scheletul, oșele animale, și în genere toate corpurile organice — fie aceste animale seu plantare — conțin o cătățime mai mare seu mai mică de fosfor, care element (chemic), decât se desparte prin unii agiuți chemici din oșe, carne, lemn etc. nu poate să existe în starea sa liberă, ci curând seu mai târziu dispore din agregățiunea despărțită prin oxidarea înaintată, luând în sine oxigen și hydrogen, formându-se prin aceea un gaz, care asemene oxidază. Acest fenomen chemic, această oxidare se arată ca un foc lucitor, de unde se poate cu totă siguritatea deduce, că această oxidare e cauza purcederii focului rătăcitor.

În țările sudice — Italia, Spania etc. — sunt insecte strălucitoare foarte răspândite. Prin această împrejurare s'au amăgit unii naturaliști, legând toate focurile rătăcitoare de animale vii strălucitoare. Este încă faptă dovedită, că strălucirea plantelor viue, seu adese ori apărutul desvoltământ al luminării putredelor materii organice, s'au creșut foc rătăcitor, de ore-ce astfel de corpuri strălucitoare se pot privi foarte ușor în aerul curat seu neguros ca o vâpaie, ca un gaz fugitiv-strălucitor. Noi însă numărăm la focurile rătăcitoare numai gazuri de sine strălucitoare! Și de ore-ce hydrogenul fosforic e întru adevăr un gaz de sine strălucitor, concluziunea cea mai de aproape e, că purcederea focurilor rătăcitoare se poate esplica numai prin existența gazului numit.

G. Pocrean.

Igiena vederii în școli.

La 1 iunie, dl Jules Ferry, numi o comisiune pentru a studia influența condițiunilor materiale a instăării școlare, asupra progresului miopiei în școli, și de a căută remediile acestui rău care merge crescând din ce în ce mai mult. Comisiunea eră compusă din dnii Gariel, Gauthier, Villars, Gavarrêt, G. Hachette, Javal, G. Masson, Montmahou, Panas, Perrin, la care s'a adăugat și dl Pelletier, distinsul șef al biuoului ministerului public, în calitate de secretar.

Dl Gariel a prezentat aportul seu, foarte conșcincios și destul de complect; i vom face aci o scurtă analiză:

Miopia, când ea nu e ereditară, atacă pe școlarul care face sforțări de acomodațiune și care se aplecă în timpul lucrării sale. Trebuie dar să luptăm contra cauzelor care fac pe copii de a se aplecă. Aceste cauze sunt: iluminatul defectuos, mobilierul desproporționat cu talia, relele metode de scriere, învățătura prematură, în fine cărțile pré fin imprimate.

Luminatul claselor. Această problemă este resolvată, ne dlce Planat, când face o lumină suficientă în locurile cele mai întunecose ale clasei. Comisiunea a decis ca în timpul zilei, întinderea cea mai mică a cerului, care trebuie să fie vedută dela locul cel mai puțin favorizat, trebuie să fie vertical de cel puțin 30 centimetri, numărați dela partea superioară a ferestrei. Regretăm, că comisiunea nu s'a oprit la discuțiunea între meritele luminatului uni-și bilateral; poate că ar fi

putut să fie tranșată această cestiune care este foarte controversată. În adevăr, trebuie o comisiune care să esamineze nu numai condițiunile unui ecleraj suficient, dar încă și cestiunile tehnice care i se cuvîn.

Pentru iluminatul de noapte, trebuie să înmulțim pe cât e posibil sursele luminoase; idealul ar fi ca fie-care copil să-și aibă lampa sa și ar profită de această, și de lumina generală. Gazul, adus prin becuri circulare cu regulatori constanți și prevăduți cu sticle, nu este nici odată vătămător igienei oculare; dar trebuie ca flamele să nu se iradieze direct, și ca o ventilațiune bună să se de afară de odată escesul de acid carbonic și acel de căldură desvoltate prin combustione.

Mobilierul școlar. Această cestiune este destul de bine înțelesă. Cu băncile de un seu două locuri nimic nu va împedecă adopțiunea distanței orizontale, și să negativă, între marginea posterioară a mesei. Această pozițiune împedecă copilul de a cobori bărbia sa pe măsă; spatele băncei nu va fi vertical, căci ar osteni copilul supunându-l la o imobilizațiune esagerată; va fi înclinat și în clasele cele mari înlocuit prin scaune mobile care sunt mai bine preferate. Mesele băncilor vor fi ușor înclinate, pentru ca hărtia să fie perpendiculară cu rațele vizuale; astfel fiind, copilul nu va avé nici o trebuință de a-și aplecă capul înainte. În fine, când ziua este insuficientă, se vor autorisă copiii de a ține cartea în mână și să aibă lumină destulă pe pagina pe care o citeșce.

Scrierea. Nu vom insistă aci asupra atitudinelor cari au fost studiate special de savantul nostru coleg dr. Dally. Journal d'hygiene a arătat articolele consacrate acestor interesante studii. Vom dice numai, că comisiunea, după ce a ascultat pe eminentul igienist, crede că va obține un mare progres, cerând, după formula lui George Sand „scriere dreptă pe hărtie dreptă, corpi drepti“ care evită în același timp școlișă și miopia. Ce-va mai mult, nu trebuie să se începă îndată învățătura scrierei, mai cu sémă pe hărtie.

Copilul n'ar învăță de cât numai atunci când ar șci deja să facă trăsături bune pe placă, în scriere dreptă și fără legătură.

Cărți școlastice Cea mai bună hărtie de imprimat este cea gălbuie. Comisiunea o recomandă. Cărțile școlastice nu vor trebui să fie imprimate mai fin de cât cu corpi opt interliniați. Fie-care linie cu albul seu va ocupă așa dar o înălțime minimă de 3 m. 384.

Nu va avé în termen mediu mai mult de șapte litere pentru un centimetru curent al textului, se va refușă ori ce carte care, luminată cu o luminare de cêră la o depărtare de un metru, va încetă de a fi legibilă de o vedere bună, la 80 centimetri. Pentru cărțile geografice, distanța va fi de cel puțin 40 centimetri.

Inspectiunea medicală. Medicii școlari vor adresă odată pe an, un raport asupra esamenului vederilor elevilor, indicând noile casuri de miopie și și progresele casurilor procedente. Părinții vor fi preveniți de bôla optometrică necesitatea unui tratament curativ.

P. M. R.

Gândiri.

Cât de ridicule ne par obiceiurile altora!

Cea mai supremă plăcere este de a fi lăudat în fața unui dușman.

Fericirea și nenorocirea sunt egoiste, însă fie-care în modul seu: cea întâi păzindu-se, cea a doua lăsându-se comunicată.

Convorbirea nu este de cât școla minciunii.

Este a nu face binele în totalitate, făcându-l în taină. Prin această exemplul rămâne perdat.

Mulți dobitoci rid având dorință să plângă.

Mirele păcălit.

— Istorióră de carnaval. —

Istorióra s'a petrecut la Paris.

Când baronésa Duchamp, după expirarea anului de doliu, ș-a promis mâna baronului Z., carele nu mai eră tinăr, încă nu cunoșcea pe cavalerul Armand.

Décă l'ar fi cunoscut, de sigur, nu ș-ar fi dat consimțirea d'a face o căsătorie de etichetă, ci ar fi urmat inspirațiunii inimii sale, căci Armand în totă privința eră superior mirelui ei, și dânsa pe ți ce mergea, îl iubiă mai mult.

Dar ce putea să facă?

Ea nu-și putea retrage vorba fără nici o cauză, ier baronul eră tenace în atențiune, la ce — fie țiș între patru ochi — îl îndemnă și vinitul de dece mii de franci al miresei sale, care avea să mărescă în mod considerabil vinitul lui de cinci mii de franci.

Armand cunoșcea foarte bine partea acésta a cestiunii, dar totuș n'ar fi cutezat să spună acésta baronesei; căci nu eră sigur, decă baronesa va crede, că cine-va o iubeșce numai pentru averea sa.

Acésta presupunere putea chiar să o și offenseze, deci Armand își propuse a născoci un plan, ca ênsuș baronul să devină trădătorul planului seu.

Diua cununiei deja eră ficsată. Câteva țile încă și baronésa avea să devină soția baronului.

Atunci baronul primi din Viena o epistolă de următorul cuprins:

„Domnule!

„Dta la trăsura cea mai nouă ai făcut câștigul principal prin losul cu seria 312 și nr. 4694, care se află în posesiunea d'talé. De oră-ce obiectul câștigului este un palat din Viena în prețul de 300 mii florini, ar fi necesar, ca pentru vinderea acestuia să vii în persoană la Viena; noi ne oferim serviciile și alăturăm 3000 franci pentru spesele de călătorie“.

Sub epistolă eră semnat un nume nedescifrabil, dar cele trei mii de franci vorbeau mult mai clar, decât ca baronul să nu fi decis la moment la plecă.

El împărtăși baronesei, că are să plece imediat la Viena, tăinuind norocul seu, dar fu destul de neprecaut d'a se purtă așa, ca baronesa — care se supără pentru amânarea cununiei — să se iriteze și să-i țiică:

— Domnule, așa dară dta respingi propunerea mea, ca să facem călătorie asta că consorte și soție? Dar decă eu după călătorie n'aș mai vré mai mult să-mi țin vorba?

— Cum îți va plăcé, dómna?

— Așa dară să rumpem?

— Décă voiești...

Și ei se despărțiră. Baronul încă se bucură; devenind atât de bogat, el speră a-și căpētă o femeie și mai bogată.

Sosit la Viena, el se presintă la biuroul banței. Dar în loc de primirea afabilă ce sperase, el fu întinpinat de fețe mirătoare. El povesti scopul venirii sale, arētă epistola primită, și se adevēri, că totă istoria fu o mistificațiune.

Spăriat plecă el napoi spre Paris, și încă mai speră, că va obținé iertarea vėduvei; dar aceea tocmai își serbă cununia — cu Armand.

Atunci observă baronul, că cine l'a păcălit.

Petru Pipēruș.

Soriórele.

— La ilustrațiunea din nr. presinte. —

O drăgălașă idilă poetică.

Doue rose din o tulpină, doue surori iubitoare se îmbrățișeză cu căldură.

Nu frica de vr'un pericol le-a îndemnat la acest act al iubirii, căci fețele lor nu esprimă nici o temere; nu fătarnicia li-a inspirat acésta, căci fruntea lor e senină ca cerul fără nori; ci numai iubirea, sincera, curată și divină iubire este motivul îmbrățișării lor.

Cea mai mare, superióră în inteligență, par că vré să verse în acésta îmbrățișare tot focul iubirii sale oerotitoare; cea mai mică primeșce cu o dulce fericire acésta expresiune de simpatie a suratei sale.

Dar priviți ilustrațiunea!

I. H.

E c h o .

La o comisiune de recensimēt pentru recrutare:

— Ai tras sorti, — întrebă comisarul p'un spîn, bētrăior d'altfel.

— Am tras.

— Când?

— E cam mult d'atunci.

— Adu-mi biletul de scutire.

— Nu l'am; l'am pierdut.

— Te scriu, decă nu-l aduci.

— Biletul l'am pierdut, dar pot s'aduc 5 copii și nevēstă.

Comisia plecă după acest rēspuns.

*

Dl X. a făcut soției sale o acțiune de divorț basată pe incompatibilitatea de caractere. Conform cu procedura, ambii soți compar înaintea președintelui.

— Nu înțeleg de ce să plânge bărbatul meu, — țise dna X.; — eu vreu tot ceea ce vrea și dēnsul: el vrea să comande și eu asemenea!

*

Atragem atențiunea lectorilor noștri asupra unor uvrage sanscrite care vor apăre în curēnd. Iētă titlurile acestor noi publicațiuni:

„Swapantschchavimahantrastotra, Trigunatmikakalikastotra, Upangalatayratodyapana, Sankarchtatschaturthivratadyapana și Anantatschaturdarivratakatha“.

Cu rușine mărturisim, că n'am citit aceste volume, nu ne indoim însă, că conținutul lor trebuie să fie tot așa de interesant ca și titlurile.

Iētă prințele de Bismarck rēmas pe jos cu făimōsa sa vorbă de: Mitteleuropaischestatengruppen!

*

Catarina într'o ții, scuturând camera dómnei, stăpânei sale, găsi o monetă de 5 franci.

Ea o dădu stăpânei sale, care i țise:

— Pré bine păstréz'o pentru einstea ta.

Dară ieri, dómna lăsă să cadă o monetă de 10 franci într'adins.

— N'ai găsit 10 franci, Catarino? — întrebă ațidiminētă pe sluga sa.

— Da, dómna, dară i-am păstrat pentru einstea mea.

Literatura si arte.

Basme. Literatura noastră pentru junime e săracă. Este o plânsóre generală, că părinții și institutorii n'au ce să deie junimei a cetii. Așa numite istorióre morale, instructive și fabule au apărut încă puține în limba română. Spre a corespunde unei asemenea necesități d.

Cati Pișca a tradus câteva fabule și le-a publicat sub titlul: „Din basmele de aur ale tesaurului popoarelor germane” în Craiova, în editura S. Samitca, unde se și află de vîndare cu prețul de 1 leu. Basmele sînt traduse din Andersen, Grimm, Kletke, Lausch și Leander.

✕ **Primul cor vocal român în București.** Pe cînd la noi românii dincoci de Carpați în mai multe orașe, ba și în unele sate, s'au înființat de mult coruri vocale românești, la București numai zilele trecute s'a creat cel dintîiu cor vocal român. Societatea „Concordia Română” a realizat și această idee frumoasă, și credem, că exemplul va fi imitat și prin alte orașe.

✕ **Piesă nouă.** În teatrul Național din București s'a jucat de curînd o piesă nouă de dl Dim. R. Rosetti și intitulată: „Uite popa, nu e popa”, care a avut mult succes. Autorul a fost chemat de două ori pe scenă.

✕ **Din „Noua Bibliotecă Română”,** a tipografiei Alexi în Brașov, a apărut broșura a opta, în care se începe: „O cură radicală”, novelă de dl Theochar Alexi. Prețul unei broșuri e 15 cr.

✕ **Din scrierile dlui I. Roșcă** primim zilele trecute următoarele: „Zimbiri și lacrimi” poezii, București 1880; „Dora și Florin”, poemă, București 1879; „Flori de primăveră”, conținînd poemele: „Dora și Florin”, „Dina Florilor” și „Crivățul”, București 1879; „Sacrificiu pentru sacrificiu”, roman original, Oravița 1881; „Contra marilor prigonitori ai micuților sîrmani cari se adăpostesc în Asilul Elena Dîmna și în orfelinatul dela Pantelimon”, București 1881. Tote aceste scrieri, la cari sperăm a reveni, se află de vîndare în librăria română a dlui I. E. Teran în Oravița.

✕ **„Biciul”** e titlul unui nou diar umoristic. Ese când i place, speră că nu va fi nimeni nătărău să se aboneze la el, e scris în toate limbele spre a fi mai bine înțeles de Români și și propune a tîmăia pe marii di-lei până le-o spargă cădelnița de nas. Diarul apare în Galați.

C e e n o u ?

Portretul reginei României ni se înfățișează de cătră dl Louis Uhlbach în „La Nouvelle Revue” astfel schițat: Regina este înaltă, bine făcută. Ochii sei sînt albaștrii, cam slabi, ei caută d'apropo privirile, spre a prinde mai răpede cugetarea. Când șcii c'au plîns mult, găsești azurul lor adînc și fulgerul lor mișcă în tocmai ca o cugetare eroică. Sprincenile, fin arcuite, au o estremă mobilitate; gura, corectă, este deprinsă cu surisul și lasă a se vedé dinții albi, bine aliniați; pîrul castaniu, belșugat, este adesea nedisciplinat; mîna-i este frumoasă, condeiul n'o îngreuiază; piciorul, ager la umblet, este cambrat și cu aceste în întregul ei este mai frumușică de cît frumoasă, mai grațioasă de cît frumușică. P'acesta schinteiere a inteligenței, a bunătății, a onestității, care merge naintea vizitatorilor pentru a le rădică sfiela și a-i face a vorbi îndată este farmecul, căța modestiei, o mirare ingenuă d'a respunde la titlul de Majestate, o uitare a rangului care arătă mai bine totă această lucrare învăluind-o și care incurcă mai mult pe cei pe cari voiește a-i primi bine.

Regina României este tot suferindă. M. S. suferă de un absces la ureche, ceea ce i pricinuește grozave dureri. Aceste s'au potolit mult, totuș medicii curții au cerut în consultare p'un mare specialist de bólele de urechi. Acesta, dr. Lucae din Berlin, a sosit zilele trecute la București și la palat a avut o consultare cu medicii reginei. Cu toate aceste, starea reginei nu este ingrigitoare și se așteptă o grabnică însănătoșare. În aceeaș di după prînd, doctorul Lucae a făcut o nouă vizită și a constatat o îmbunătățire în sănătatea reginei.

✕ **Balul junimei române din Budapesta,** precum ni se scrie, va fi splendid și binecercetat și în acest an

(18 febr.) Dna patronessă Catarina Gall a suprins foarte plăcut pe comitetul arangiatoriu, oferindu-i drept recunoscință și suveniru un stég frumos (colore azurie albastră, cu litere de aur inscripțiunea „Comitetul bal. român” și monogram roșu B. R.) Ieri în 14 febr. stégul fu expus pe strada Vațului la otelul „Național”, unde se află cancelăria comitetului. La probele ținute din jocurile sociale române au participat multe familie din societatea cea mai alésă, vre 60—70 părechi a jucat „Romana” și „Ardelena”.

✕ **Portretul lui Petru Maior.** Zăcînd Societății „Petru Maior” în interes a avé portretul patronului ei, subscrisul în numele aceleia rog pe posesorul vr'unui portret al fericitului Petru Maior, ca să aibă bunetatea e me avisă despre această și tot deodată a-mi descrie pe scurt și forma prelucrării acelu portret, pentru că decă din fericire s'ar află acesta prelucrat de doi séu mai mulți făcători de portrete, atunci după descriere me voiu îndrepta cătră locul unde se află cel mai bine nimerit spre a-l cere împrumut pentru decopiere resp. fotografare. *Dr. George Crainicean*, oculist. Budapesta, vâczi uteza 13 sz.

✕ **Statua lui Lazar.** Ministrul instrucțiunii publice în România a decis să institue un comitet, care să se ocupe cu subscrierea publică pentru redicarea unei statue lui George Lazar. În această comisiune va figură și câte un delegat al școlilor din capitală. Școlile aceste au și început a-și alege delegații lor. Comitetul a și ținut o ședință, în care a decis a se face mai mare. Există deja un fond de 22 mii lei pentru statuă, mai trebuiesc 8 mii lei, ceia ce negreșit în curînd se vor adună.

✕ **Danțul „Romana” la București** s'a jucat în tîla-óra în balul din sîmbéta trecută a Societății „Concordia Română”. S'a executat de mai mulți societari și societare, dirigiati de dl Mocean, pe care și publicul român de dincóce de Carpați îl cunoșce din producțiunile sale date în véra trecută cu ocasiunea esposițiunii din Sibiu.

✕ **La St. Nicolau,** în Bănat, s'a arangiat de curînd un bal, la care publicul fu compus din toate naționalitățile, după unguri însă românii au dat contingentul cel mai mare. Dintre române participară dîmnele: Halic, Natalia Roșescu, și domnișorele: Gizela Șerban și Livia Bogdan.

✕ **Balul casinei române din Beiuș,** dat la 11 i. e., a fost bine cercetat și precum aflăm, a reeșit foarte bine. Nu numai inteligența română din loc, ci și cea din giur, ș-a dat aici un loc de intelnire. Veselia a fost generală și petrecea a durat până deminéta. Doue dame s'au înfățișat în costum național, care credem că va deveni general și în balurile române din Ungaria. Patru-spre-dece tîneri au jucat în pausă „Călușerul” și „Bătuta”.

✕ **Balul casinei române din Hațeg,** la 11 februarie, precum ni se scrie de acolo, a avut un succes complet. De mult n'a fost la Hațeg un bal atât de bine reușit. Jocurile s'au început cu Hațegana, care acolo are și interesul localității; dar se jucară și alte danțuri naționale cu mare entusiasm. În pausă orchestra locală a delectat publicul cu mai multe piese românești noue. Dintre damele cari au luat parte se amintesc următoarele, dîmnele: Fira Muntean, Neti Muntean, Sofia Peovicu, Beu, Susana Roman, Fira Făgăraș, Susana Ivăscu, Fira Balaș, S. Fira Serafin, Cat. Bogdanfi, Malc. Florean, Mina Pop, Susana Vots, Maria Grill, și domnișorele: Lucreția Muntean (în costum național.) Eugenia Muntean, Aurelia Filipescu, Fira Balaș, Susana Novac, Emilia Roman. Balul dură până deminéta la 7 ore.

✕ **Balul Societății Elisabeta Dîmna** din București a avut un frumos vinit material. S'au incasat

suma de lei 29,527, din care scădând cheltuielile de lei 3080, rămâne suma de lei 26,447 spre a se întrebuința în operele de binefacere ale numitei Societăți.

Hymen. *Di Iacob Baba*, teolog absolut din diecesă Oradea-mare, în săptămâna trecută s-a serbat la Beiș cununia cu domnișoara Irina Creț, fiica repausatului preot diecesan Iosif Creț.

✕ **În Orșova-veche** reuniunea de cântări română-sârbă a arangiat marți la 14 februarie un concert urmat de danț. În pauză se jucară și danțurile naționale: „Călușerul” și „Bătuta” de către călușerii din Caransebeș. Petrecerea a reeșit bine, căci a luat parte un public numeros, compus mai ales din inteligența română și sârbă. Vătavul călușerilor a fost dl Aron Carpenișan, forestier erarial, ceilalți călușeri au fost dnl C. B. Bărcean profesor la teologie, G. Dic controlor diecesan, E. Biju, M. Biju proprietari, E. Dragalina teolog absolut, E. Ianculescu Bandieroviciu comerciant, Sécășan, Străjănescu și V. Colariu. Balul s'a deschis cu „Hora”, s'a mai jucat și „Romana” de 70—80 de părechi. Cinci dame au fost în costum național, dintre cari a escelat dna Maria Biju. A făcut mare efect escelentul baritonist dl Străjănescu. Au luat parte și oșpeți din România; ier dl prefect din plasa Mehedinților din România dl major Chivu a invitat pe călușeri la Turnu-Severin, unde aceia s'au și dus. Ietă și o cunună a damelor cari luară parte. Din îndreptare. Dămele Chivu, Ionescu, Prinean, Georgescu, Boier, Ionescu, Ciurel și dra Caludia din România. Dnele Bordaș, Biju, Homolka și domnișorele Băieș, Homolka, Palcu din Caransebeș. Dnele Musteția din Jupanec și Lazar din Agradena ș. m. a. Din loc. Dnele: Oelberg, Popescu, Gogoltean, de Holendonor, de Petheö, Bra de Busche, Dyk, Godean, Liuba, Freyler, Roiescu, de Görög, Nicolovici, Klucker, Luianovici, Băieș, Jarcu, Mitrovici, Bărbut, Oltean, Raț, Roșă, Szabó, Popovici (prota), Popovici (agent), Cogio-cer, Astoici, Mohora, Handel, Kaiserfeld, Klima, Molnár, Tomescu, Riț, Ditraga, vęd. Popovici ș. m. a. Domnișorele: Popescu, Dyk, sororile Godean, Mohora, Roiescu, sororile Nicolovici, Luianovici, Klucher, Mitrovici, cumnata dlui notar Raț, Kaiserfeld, Tomescu, Odobasici ș. a. m.

✕ **Balul calicot din Sibiu**, dat în folosul reuniunii pentru înființarea unei școle de fete române, la 15 l. c., a avut un mare succes, precum s'a și putut speră dela un public românesc atât de frumos, mare și inteligent, precum este cel din Sibiu.

✕ **Balul din Blaș**, ținut la 11 februarie, a reeșit bine. Sala a fost pre mică pentru atâta public adunat din mai multe părți. Frumosa cunună de dame a jucat mult, de și tinerimea gimnasială și teologică, n'a putut luă parte nici la acesta petrecere, în urmarea unui ordin ministerial încă din anii trecuți. Publicul s'a împrașciat, ducend cu sine cele mai plăcute suveniri din acea nopte frumoasă.

✕ **Bal mascat în Oravița.** Reuniunea română de cântări și musică din Oravița arangază duminica în 7/19 februarie în sala „Cerbului de aur” un bal mascat. Programă: 1) Cortegiul țiganilor*, membrii activi ai corului în mască de țigani fac ronda în giurul sale cu „Prețiosa” în căruț; 2) Corul cântă „trei coruri și o arie” din „Prețiosa” de C. M. Weber cu text românesc; 3) Corul cântă „La malurile Prutului” vals pentru cor bărbătesc de dl C. G. Porumbescu. Apoi urmază jocul.

✕ **La Lugos** redactorii și colaboratorii celor trei diare, cari apar acolo, au arangiat un bal. Patronesele

balului au fost dnele: Bredicean, Jakabffy și Rosa Wolf. Publicul s'au compus din toate naționalitățile. Dintre române au participat damele: Cornelia Bredicean, Rezeiu, Catrușca, Rudeu, Sofia Martinescu, Elena Radulescu, Aurelia Ianculescu, Peștian, Ștefani și altele. S'au jucat și „Romana”, după pauză, de șese-spre-șapte părechi și a făcut efect mare, atât figurele, cât și musica acestui danț social de salon.

✕ **Mai toate diarele franceze** cotidiene au reprodus după „la Nouvelle Revue” (1 febr.) parte din studiul dlui L. Uhlbach asupra cugetărilor Reginei Române, și un mare număr din aceste cugetări. Fără deosebire, toate au laudat atât fondul cât și forma ideilor lui Carmen Sylva.

✕ **Societatea „România Juna”** din Viena adresează un apel lung către membrii onorari, fondatori, emeritați și ordinari ai sei, rogându-i să trimită la adresa comitetului (VIII Lange Gasse nr. 4) câte un exemplar din portretele lor, ca astfel Societatea să pôtă compune un album din portretele tuturor membrilor sei din deceniul expirat.

✕ **Au murit:** *Vasilie Bocsia* c. r. capelan militar de cl. I. și v.-protopop onorar în diecesă Gherlei, după un morb îndelungat, în etate de 48 ani, la 9 febr. în Șimleu.

Ghicitură numerică

de Eufrosina Sanzian.

Punctele de mai jos se înlocuiescă cu numeri astfel: se se formeze 4 șire de numeri — din unimele 1—7 așa ca fie-care șir adunat din sus în jos, ori din jos în sus; se din stânga în dreapta, ori din dreapta în stânga totdeauna se ne deie numărul — 15 —

Intr'un șir — un număr numai odată are loc.

.
.
.
.

Terminul de deslegare e 28 februarie. Ca totdeauna, și de asta-dată se va sorti o carte între deslegători.

Deslegarea ghicitei patrate din nr. 4:

I s a c
S a u l
A u d e
C l e r

Bine au deslegat-o dămele și domnișorele: Emilia Onciu n. Ciavoșchi, Iconia Borca, Iosefina Pop, Amalia Crișan, Eufrosina Popescu, Maria Moise, Nina Ardelean, Agafia Muntean, Aurelia Cristian.

Premiul l'a câștigat dșora Eufrosina Popescu.

Călindarul săptămânei.

Diua sept.	st. v.	sl. n.	Numele sântilor și serbătorile.	Sorele resare	Sorele apune
Duminica	7	19	Păr. Partenie.	7 8	5 22
Luni	8	20	Muc. Teodor Strat.	7 6	5 24
Martți	9	21	S. Muc. Nichifor.	7 4	5 26
Mercuri	10	22	S. Muc. Haralampie.	7 2	5 28
Joi	11	23	S. Muc. Vlășie.	7 —	5 29
Vineri	12	24	Păr. Meleție.	6 58	5 30
Sâmbeta	13	25	Păr. Martinan.	6 57	5 32

Proprietar, redactor respundător și editor: IOSIF VULCAN.

Cu tipariul lui Eugeniu Hollósy în Oradea-mare. Strada principală nr 274.